

Democratisch maar wel onafhankelijk

Jasper en Margo Jaspers

Jasper Jaspers is al bijna 9 jaar voorzitter van Kring Brabant. Als afgevaardigde van zijn kringbestuur kent u hem waarschijnlijk van de bestuurstafel tijdens de Algemene Ledenvergadering van de NFE. Opmerkelijk omdat hij in het verleden ook een periode de NFE bewust de rug toekeerde. Waarom kwam hij weer terug? Wie is hij, hoe runt hij samen met zijn echtgenote Margo en zijn zoons Maarten en Robbert, hun beide bedrijven? Een interview met een serieuze fokker die, zoals hij zelf zegt, gewoon mooie nertsen wil fokken maar geen opgeklopt verhaal wil.

Het lijkt alsof Jasper (59) en Margo (57) zich al een beetje hebben teruggetrokken uit hun bedrijf. Niets is minder waar. Ze wonen weliswaar weer terug in hun geboortedorp Borkel en Schaft in een burgerwoning maar zijn nog dagelijks te vinden op een van hun farms in Valkenswaard of het nabij gelegen Westerhoven. Of het feit dat zij binnenkort opa en oma worden daarin verandering zal brengen is nog een vraagteken. Als vliegende kiep worden ze vaak door hun zoons gebeld voor dagelijkse ondersteuning of voor speciale klussen. Net als het personeel (tijdens hoogtijdagen

15 werknemers en door het jaar heen 4 tot 5) worden ook zij verspreid over de 2 farms ingezet waar nodig. Doordat er natuurlijk toch de nodige administratieve taken zijn, en Jasper tevens een actieve bestuurder is, moeten zijn zoons het regelmatig zonder hen stellen. Margo is ook overal bij betrokken maar vooral heel druk in de pelstijd. Zij zwaait de scepter in de pelzerij op de Kluiserdijk. Op 25 juni jl. zou je dit alles niet zeggen. Samen met hun hondje Twitter zitten zij met een kopje koffie en een lekker stuk aardbeinvlaai als 2 pensionado's op mij te wachten in hun mooi aangelegde tuin. Niets wijst erop dat zij deze morgen al om 06.00 uur op waren en net op tijd klaar waren voor dit interview. Elk verhaal is telkens weer anders, ook dat van hen is verrassend.

maakte van oude eiken balken prachtige massief eiken tafels. Omdat de houtzagerij midden in het dorp lag en uitbreiden niet ging kochten mijn ouders een stuk grond aan in het buitengebied, met de bedoeling

Jacqueline Manders,
PR & Communicatie

Heb je altijd nertsenhouder willen worden?

Jasper: "Margo is wel een boerendochter maar mijn vader had een houtzagerij. Hij

de zagerij te verplaatsen. Omdat hier echter een agrarische bestemming op zat was het voortzetten van de houtzagerij geen optie. Om daar toch te kunnen gaan bouwen en wonen werd besloten om op papier een veehouderij op te starten met nertsen. Dat was volgens het boekje een keurige manier om een woonvergunning te krijgen. Eigenlijk zou ik naar de meubelvakschool gaan in Rotterdam. Ik werkte thuis op het bedrijf omdat ik helemaal geen zin had in school. Margo was gestopt met haar opleiding tot kleuterleidster omdat haar stem daar niet geschikt voor was en werkte bij een advocaat. Om te laten zien aan de gemeente, dat het wel serieus was met die nertsen hebben we er uiteindelijk ook werkelijk 20 aangeschaft. Bij Huddelston Slater in Bergeijk leerde ik de kneepjes van het vak. Ik vond het leuk! Omdat ik met het opstarten van een eigen bedrijfje bezig was hoefde ik niet in dienst."

Margo: "Na ons trouwen woonden we in een bovenhuis in Valkenswaard. Ons farmpje in Borkel was te klein voor de plannen die wij toen hadden. Wij gingen op zoek naar een andere locatie. Peter Peters uit Elsendorp had zelf nertsen en vossen en pelsde voor ons. Hij wist bij hem in de buurt 5 hectare grond te koop, welke hij persoonlijk niet van de toenmalige eigenaar kon kopen. Peter stelde voor dat wij de 5 hectaren aankochten en daarna de helft overdeden aan hem. Dit plan werd

zo uitgevoerd. Zelf hebben wij daar echter nooit een farm gebouwd. Later zijn onze huidige collega-nertsenhouders Rinus Jansen en Hugo van Oostrum daar terecht gekomen."

Jasper: "Toen mijn schoonvader namelijk in de gaten kreeg dat wij naar de Peel wilden verhuizen ging hij als de wiedeweerga met ruilverkaveling aan de slag om een aaneengesloten stuk grond te realiseren. Zo konden zowel Margo's broer als wij daar een eigen bedrijf beginnen en bij onze familie in de buurt blijven wonen. Verhuizen naar de Peel werd toen nog gezien als emigreren naar verre oorden.

Ik had ook in het hout verder kunnen gaan maar vond nertsen leuker. De houtindustrie was ook altijd chaotisch. Dat is niet mijn aard. Ik houd wel van een beetje structuur. In het begin hadden we ook nog zo'n 70 tot 80 vossen. Die leverden toen heel veel op. Dat was in de tijd dat anti-bont actief was. Daar werden we niet vrolijk van. Toch was ik er toen al van overtuigd dat er altijd vraag naar bont zou blijven en we die aantallen nooit uit de natuur zouden kunnen blijven halen. Zelf op een verantwoorde manier die dieren houden leek me een prima voor de hand liggende oplossing. We zijn geen overdreven controlfreaks maar proberen wel alles te doen wat in onze mogelijkheid ligt om alles zo serieus mogelijk te doen. We willen gewoon mooie goeie nertsen fokken. In het verleden voerden we altijd zoveel mogelijk zelf er waren nog geen

voercomputers. Toen deze hun intrede deden werd het gemakkelijker het voeren uit handen te geven. We zijn ook heel serieus bezig met selectie. Dat kost veel tijd." Margo: "Eigenlijk hebben we veel te lang alles zelf willen doen. Je moet ook werk uit handen kunnen geven. Ons dagelijks leven is heel erg veranderd door de voercomputer en het droogstelsel. Overal werknemers opzetten past niet bij ons maar door de mechanisering en het feit dat we nu met z'n vieren op de farm werken hebben we iets meer tijd gekregen voor een sociaal leven."

Hoe is jullie AD-historie?

Jasper: "In 1982 hebben we voor het eerst gedeeltelijk afgepeld vanwege AD. Gedurende de jaren die daarop volgden hebben we regelmatig nieuwe dieren aangekocht. O.a. bij Jan Jansen in Venzelderheide. De wild nertsen die Jan kocht van Andre Simone in Frankrijk kwamen van origine uit Minnesota USA. Via de jodiumtest zijn we toen toch weer gaan counteren en langzamerhand weer vrij geworden. Dat waren toen natuurlijk nog nertsen met relatief lang haar. Uiteindelijk hebben we daar prima mee gefokt en zijn we 8 jaar helemaal vrij gebleven van AD. In 1999 ging het fout, hebben we helemaal afgepeld en prachtige dieren aangekocht bij Wouter en Jan van de Grift. Langzamerhand zijn daar door de jaren heen reuen en teven bijgekomen uit zowel

Denemarken als Amerika. Tot 6 jaar geleden hebben we er werkelijk alles aan gedaan om via de countertest AD-vrij te blijven."

Margo: "We hadden prachtige zwarte Amerikaanse Standaards. Die wilden we per se niet kwijt. Het heeft ons veel hoofdbrekens gekost om die op te geven. Te meer omdat onze jongens ook zo graag topnertsen zien. Daar ligt onze focus. Diep in ons hart wisten we dat we ermee moesten stoppen en uiteindelijk wint dan toch je verstand."

Jasper: "Samen met collega Toon van Son besloten we om in de toekomst niet meer koste wat kost te kiezen voor AD-vrije dieren maar gewoon voor een sterke nerts. Toon wilde niet meer opnieuw afpelen en met AD-vrije dieren beginnen. We zitten zo dicht bij elkaar dat het geen nut heeft om dit in je eentje wel te willen. Daarnaast zit-

ten er nog een aantal andere collega's bij ons in de regio die deze keus al eerder gemaakt hadden. Er zijn ook zoveel risicofactoren die AD kunnen veroorzaken, denk aan bijvoorbeeld aan- en afvoer van mest en voer. Alleen al het werken op de farm moet ontzettend zorgvuldig en met zoveel logica gebeuren. Ik ken mensen die een truffel gaan ontsmetten als die op de grond gevallen is maar ondertussen enten ze alle dieren met dezelfde handschoenen aan. Ergens houdt het ook op en moet je de knop omzetten. Dat betekent niet dat we nu niks meer doen. De eerste jaren konden we alleen maar selecteren op uiterlijk en productiecijfers omdat de testuitslagen toch te hoog waren. Na een paar jaar konden we weer beginnen met testen. Je kunt niet denken laat maar zitten, het komt vanzelf goed. We doen nu van alles. Een aantal jaren geleden kwam ik in aanraking met de Elisatest in Finland. Omdat die voor ons bedrijf goed uitpakte heb ik voorgesteld om die in Nederland ook te introduceren. Inmiddels testen we meerdere keren per jaar met zowel de jodiumtest als de Elisatest. Het resultaat wordt ook elk jaar beter zowel qua productieaantallen als kwaliteit."

Julie hebben jarenlang farmlots verkocht bij Seattle onder eigen naam?

Margo: "Vanaf 2001 hebben we inderdaad farmlots verkocht via de veiling in Seattle. Samen met Wouter van de Grift en Wilco van de Akker (omdat zijn nertsen van origine ook van Van de Grift afkomstig zijn). We hadden allemaal dezelfde stam nertsen die op dezelfde pelzerij gepeld werden. Daar stond ook onze naam op. Sommige collega's doen dit ook onder een andere naam of onder een merknaam. Onze naam op dat kaartje dwong ons om ons werk goed te doen. Daar waren we trots op. We wilden niet aan de deur verkopen maar toch ons eigen ding doen. Dit was een mooie mix en een echte uitdaging. Onze jongens hebben stage gelopen bij Seattle waardoor zij het selecteren ook echt goed onder de knie kregen en daar veel mensen leerden kennen."

Jasper: "Dat ging jarenlang goed tot de markt veranderde en we nieuwe wegen moesten zoeken die bij de tijd pasten. Met de komst van de Chinezen en steeds grotere aantallen pelzen per veiling moesten we grotere lots aanleveren. Die hadden we

natuurlijk niet met zijn drieën. De pelzen die op onze farms geproduceerd worden gaan nu daarheen waar de beste opbrengstverwachtingen zijn. Verkopen buiten Europa paste misschien niet zo goed bij mijn functie binnen het Europese bestuur. Logischerwijs werd ik daar wel eens op aangesproken door mijn Scandinavische collega's die mij daar als bestuurder hebben binnen gehaald. Dit tekent wel mijn gevoel voor onafhankelijkheid."

Is het daarop in het verleden ook misgelopen met de NFE?

"Inderdaad. Daar kwam mijn vrijheid ook in het gedrang door direct of indirect opgelegde verplichtingen met betrekking tot vaccin-aankopen, testen en verzekeringen. Iedereen kent nog de BVE en weet dat ik daar uiteindelijk min of meer voorzitter van was. Een aantal collega's wilde dingen veranderen en toen dat binnen de NFE niet lukte zijn een aantal leden eruit gestapt. Ik hoorde daar ook bij. Inmiddels ben ik ervan overtuigd dat je beter niet kunt weglopen maar intern goed moet lobbyen om dingen te veran-

deren. Soms win je en soms verlies je. Toen het Plan van Aanpak kwam bleek dat sommigen van onze club zich bewust afzetten tegen de NFE en het niet meer om de inhoud ging. Daar had ik geen last van. Zelf had ik langzamerhand het standpunt ingenomen dat we beter geen twee verenigingen kunnen hebben omdat we één gezamenlijke 'vijand' moesten bestrijden. Ik kan het nu niet vaak genoeg zeggen hoe blij ik ben dat we nu zo goed georganiseerd zijn. Dat dit een groot voordeel is. Natuurlijk mag en moet iedereen een eigen mening hebben. Natuurlijk mag en moet je die ook altijd laten horen, niet alleen aan de bar maar ook tijdens de vergaderingen. Dit kan alleen als alles goed in balans is en daadwerkelijk ook geluisterd wordt naar tegengeluiden. Wil je iets bereiken moet je lobbyen binnen de vereniging en stemmen winnen voor je standpunt. Zo blijft je vereniging een democratisch orgaan. Je moet niet na afloop denken: "dat had ik moeten zeggen". Ik heb door de jaren heen geleerd om me neer te leggen bij een democratisch genomen meerderheidsbesluit."

Fur Europe, een joint venture tussen handel en fokkerij

"Internationaal zijn we daar ook tegenaan gelopen. De Finse voorzitter benaderde mij voor het EFBA-bestuur in een periode waarop Nederland grote problemen had met de EFBA. Heel even werd er zelfs over gesproken om er misschien uit te stappen. Het democratisch gehalte was volledig verdwenen uit de EFBA door de machts-overname van de Denen en de Finnen. Dan kun je ervoor kiezen om de samenwerking op te zeggen of er maar het beste van te maken. Een optie was om gezamenlijk met

de kleinere landen in Brussel te gaan lobbyen. Met mijn ervaring uit het verleden heb ik als neutrale blanco nieuwe bestuurder geprobeerd om als een soort smeermiddel te functioneren om de samenwerking te behouden."

Margo: "Eigenlijk kun je veel beter geen bestuurslid zijn en het allemaal niet horen en weten. Jarenlang heb ik alle politieke strubbelingen aangehoord via Jasper. Anderen kennen vaak niet alle onrechtvaardige krankzinnige ins & outs. Ik word daar helemaal niet blij van. Eerlijk gezegd heb ik me er de laatste jaren doelbewust een beetje van gedistantieerd. Ik hoefde al die problemen niet meer bijna dagelijks te horen. Kon er steeds slechter tegen." Jasper: "Internationaal zijn wij nog steeds een gidsland. Wat er om ons heen gebeurt hebben wij allemaal al lang meegemaakt. Internationaal loopt er nog steeds een groot Welfur project. In Nederland staat dit uiteraard op een lager pitje. Krijg daar nu maar eens nertsenhouders enthousiast voor. Dit welfur programma kijkt niet voornamelijk naar regels en wetten maar vooral naar hoe het daadwerkelijk in de praktijk met de nerts gaat. We moeten wel selecte-

ren op rustige nertsen, gemeten via protocollen, maar missen daar nog te veel de officiële analyses voor. Het is de schuld van onze tegenstanders dat wij daar (nog) niet in meegegaan zijn. Heel de veehouderij heeft hiermee te maken en moet in dit soort zaken investeren maar iedereen wil daar op de langere termijn wel iets voor terug krijgen. Bij ons was die 'langere termijn' heel onzeker, zeg maar gerust bijna verdwenen. Voor wat hoort wat. Een 'licentie to produce' wil je wel voor langere termijn. Fur Europe is een joint venture van EFBA en IFF, de handel en de fokkerij. Het is heel nuttig om het politieke werk binnen Europa zoveel mogelijk te coördineren. Handel en fokkerij zijn nauw met elkaar verbonden en hebben veel raakvlakken. Wij hebben elkaar hard nodig. Wanneer mensen enthousiast zijn over bont is de acceptatie voor de nertsenhouders ook groter."

Naast nertsenhouder ben je op allerlei fronten ook bestuurder

Ik ben natuurlijk altijd op de eerste plaats nertsenhouder."

Margo: "Toch foeteren onze jongens wel eens als hij weer naar een vergadering moet. Over twee jaar wordt dat anders, dan zitten zijn 9 jaren binnen het NFE-bestuur erop. Statutair moet je dan ook aftreden. Dan zijn anderen aan de beurt. Dan krijgt zijn opvolger al die telefoontjes van collega's vanuit Kring Brabant. Vanuit LTO zijn ze nu al op zijn verzoek op zoek naar een opvolger en datzelfde geldt voor de projectgroep Bio Recycling de Kempen. Regelmatig overlappen vergaderingen elkaar. Dat is niet altijd handig." Jasper: "Gelukkig hebben diverse nieuwe nertsenfokkers zich aangemeld bij onze coöperatie die probeert mestverwerking te verwezenlijken. Dat is nog steeds niet gelukt. Het blijft moeilijk al hebben we inmiddels wel een goede locatie aan de snelweg op een industrieterrein. Nu we de grond hebben en 30 tot 40.000 ton mest, kunnen we wel de vergunningenprocedure opstarten maar uiteindelijk hebben

we 100.000 ton nodig. Ik hoop dat mensen langzamerhand steeds duidelijker gaan inzien dat mest in de toekomst verwerkt moet gaan worden. Inmiddels zijn er al 7 of 8 nertsenhouders bij betrokken. Een van hen gaat het ook overnemen van mij. Naast mijn bestuurlijke functies in de agrarische wereld beheer ik ook nog een Stichting Onroerend Goed voor de kinderen van een oom die jong is overleden. Dit heeft de laatste jaren ook veel administratie- en bemiddelingstijd gekost. Het lijkt een beetje of ik overal uitstap maar... ik blijf wel nog voorzitter van de jagersvereniging. Robbert neemt daar mijn dubbelfunctie van secretaris over. Misschien zit het besturen toch in de genen? (red.) Je wordt er nooit dommer van en ik heb het altijd leuk gevonden om een vinger in de pap te hebben."

Hoe kijken jullie naar de toekomst met twee jonge opvolgers?

Margo: "Op dit moment laten we alles rustig over ons heen komen. We nemen even een moment van rust. Die druk is er al zo lang op de nertsenhouders. We weten al bijna niet beter meer. Dat is ook het wrange aan de hele zaak. Je hebt alles goed voor elkaar. Iedereen is gezond, je hebt je gezin om je heen, je hebt prachtige bedrijven, je kinderen doen het werk dat ze graag willen maar toch hangt er altijd die dreiging boven je hoofd. We hebben door de jaren heen best spannende tijden meegemaakt. Wie niet in de sector? Begin negentiger jaren ging het zowel met de prijzen als politiek gezien slecht in de pelsdierenhouderij. Wij hadden goede contacten in Polen maar besloten uiteindelijk toch om hier in Nederland aan alle eisen te gaan voldoen. Later zijn we in 2004 na de invoering van de verordening begonnen met het helemaal ombouwen van de oude farm naar 4-rijige sheds. Hoog genoeg om er nog rennen bovenop te kunnen zetten om aan alle dierenwelzijnseisen te kunnen voldoen. Onze oudste zoon Maarten (30) heeft eerst de MAS gedaan en daarna de HAS. Tractoren vond hij altijd prachtig maar toen puntje bij paaltje kwam koos hij toch voor de nertsenhouders. Robbert (29) bewandelde een andere weg. Na de MTS liep hij op Fontys Hogeschool bij werktuigbouwkunde vast op de cultuur. Hij voelde zich daar helemaal niet thuis en switchte ook naar de HAS. Allebei onze jongens moesten van ons studeren, een vak leren. Liefst ook nog elders ervaring opdoen. Toch koos ook Robbert voor de nertsenhouders. Op de HAS wilde hij ook het liefst alle stages

in de pelsdierenhouderij lopen en als afstudeerproject wilde hij een nieuwe pelzery opzetten. Daar stak de HAS een stokje voor. De reden was niet eens omdat hij alles over meerdere sectoren moest verspreiden maar omdat de nertsenhouderij toch verboden zou worden. Laaiend was hij daarover. "Als ik weet dat ik in de nertsen wil, ga ik toch geen rozenkwekerij opzetten?"

Jasper: "Maartens vriendin vond in 2007 dit bedrijf in Westerhoven per toeval. Het was een kalvermesterij. Robbert zat toen nog op de HAS. We zijn toen goed met zijn allen om de tafel gaan zitten. We hebben ze heel serieus gevraagd of ze allemaal 'goed bij hun verstand' waren. "Als we eraan beginnen betekent dit investeren en kun je niet na een poosje zeggen, dit is het toch net niet. Als we eraan beginnen maken we het ook allemaal samen af." In het voorjaar van 2008 gingen de eerste pups er al naar toe."

Margo: "Het was het jaar waarin we weer AD kregen en de prijzen zaten dat jaar ook

in een dip. Onze jongens willen vooruit maar door dat verbod werden we de laatste jaren bijna uit elkaar getrokken terwijl wij als gezin erg aan elkaar hangen."

Je bedoelt dat zij min of meer verplicht naar het buitenland hadden gemoeten om nertsenhouder te kunnen blijven?

"Gelukkig is het verbod door de rechter teruggefloten maar inderdaad dat zijn dan wel opties waar je over na denkt. Wanneer je ervoor kiest om naar het buitenland te gaan moet je ook een beetje integreren. Mijn vader vond het al erg dat ik naar De Peel zou verhuizen. Het is toch te gek voor woorden dat bij wijze van spreken oude mensen een hoop zorg ontnomen zou worden, terwijl wij als sector daar met ons belastinggeld juist een mooie bijdrage aan kunnen leveren. Wanneer ze ons straks perse willen uitkopen gaat dit ten koste van anderen. Is de maatschappij dan nog zo blij? Nedcar wordt voor het symbolische bedrag van 1 euro overgenomen om 1700

mensen met subsidie aan het werk te houden terwijl wij een fantastische florierende sector hebben.

Jasper: "Het gaat er vaak om dat je op het juiste moment de juiste beslissingen neemt. Voor nu zijn we tevreden. Onze zoons met hun partner wonen allebei dicht in de buurt naast een van de farms, Robbert in het ouderlijk huis op de Kluizerdijk in Valkenswaard en Maarten aan de Beeken in Westerhoven. Voorlopig is er even rust in de tent en blijven we gewoon hier in Brabant mooie nertsen fokken."

